

פז

עין משפט
ור מצוה

החובל פרק שמיני בבא קמא

מסורת הש"ס

ערום בר בושת הוא. פי' כקונטרס כיון דלון מקפיד להלן ערום כפיני בני אדם מי הו' כלל בר בושת וק' לפירושו מ"ש דפרין אנרימא הוה ליה למפרך אמתימין דקמי המניש את הערום חייב ונראה לפרש דלמתימין לא פריך דפשיטא דערום

אא מ"י פ"ח מהל' חובל וחוקי הלכה יא קמי פסין ט עושיש ח"ת קימן חכ ספיין לו וסימן חכה פ"ח א: כב ב ג ד מ"י טס פ"ג הלכה ג ד ה טמט ט: עושיש ח"ת קימן חכ ספיין לו: כג ה מ"י טס הלכה ג עושיש טס פ"ח ל: כד ו ז מ"י טס הלכה ד עושיש טס ספיין לו: כה ח מ"י פ"ח מהל' חכה הלכה ד:

דמיכלמו ליה ומיכלם: כשמוכרין לו נוסח ומלמין אותו כה מלגער: ערום בר בושת הוא. כתימיה. כיון דלון מקפיד לילן ערום כפיני בני אדם מי הו' בר בושת: כיוס המרחץ. בני אדם עומדים ערומים ואלן להם נוסח: כיישו יסן. כייס אדם יסן: וספ. ממוך שנתו ולא הכיר כשנתו עשעה לו זה מהו: כיוספא. תפיית פנים: יולופא. שזולול בו כפיני רכיס ואף על פי שחינו שם על לנו: וספניא. כניסוחא: דלא כרבי יהודה. דלמר קומא אין לו נוסח אס כייס כנירו פטור ומתימין קמי יסן שניש פטור וקומא לא תנא הכי ואלן קומא חייב: כעדים וזממין כמיכ (דברים יט) לא תמוס עיך עליו כבושח נמי כמיכ (שם כה) וקולתה את כפה לא תמוס עיך. עדים אי אפשר כזממין דבעיך ראהי דלס לא ראהי שקטע ידו של כנירו וסוף יעד: כלא ראות. משמע שהוא רואה במקום אחר וכאן היה בלא ראות: אסיא רואח רואח פסייני גלוס. כתימיה כמיכ (במדבר לה) לא תקחו טופס לנפש רואח ובגלות כמיכ (שם) לנוס שמה רואח: כמלקות כמיכ (דברים כה) אס כן הכות הרשע וכתימיה כמיכ (במדבר לה) אשר הוא רשע למוס:

דמיכלמו ליה ומיכלם: כשמוכרין לו נוסח ומלמין אותו כה מלגער: ערום בר בושת הוא. כתימיה. כיון דלון מקפיד לילן ערום כפיני בני אדם מי הו' בר בושת: כיוס המרחץ. בני אדם עומדים ערומים ואלן להם נוסח: כיישו יסן. כייס אדם יסן: וספ. ממוך שנתו ולא הכיר כשנתו עשעה לו זה מהו: כיוספא. תפיית פנים: יולופא. שזולול בו כפיני רכיס ואף על פי שחינו שם על לנו: וספניא. כניסוחא: דלא כרבי יהודה. דלמר קומא אין לו נוסח אס כייס כנירו פטור ומתימין קמי יסן שניש פטור וקומא לא תנא הכי ואלן קומא חייב: כעדים וזממין כמיכ (דברים יט) לא תמוס עיך עליו כבושח נמי כמיכ (שם כה) וקולתה את כפה לא תמוס עיך. עדים אי אפשר כזממין דבעיך ראהי דלס לא ראהי שקטע ידו של כנירו וסוף יעד: כלא ראות. משמע שהוא רואה במקום אחר וכאן היה בלא ראות: אסיא רואח רואח פסייני גלוס. כתימיה כמיכ (במדבר לה) לא תקחו טופס לנפש רואח ובגלות כמיכ (שם) לנוס שמה רואח: כמלקות כמיכ (דברים כה) אס כן הכות הרשע וכתימיה כמיכ (במדבר לה) אשר הוא רשע למוס:

בר בושת הוא. פי' כקונטרס כיון דלון מקפיד להלן ערום כפיני בני אדם מי הו' כלל בר בושת וק' לפירושו מ"ש דפרין אנרימא הוה ליה למפרך אמתימין דקמי המניש את הערום חייב ונראה לפרש דלמתימין לא פריך דפשיטא דערום כפיני בני אדם מי הו' כלל בר בושת וק' לפירושו מ"ש דפרין אנרימא הוה ליה למפרך אמתימין דקמי המניש את הערום חייב ונראה לפרש דלמתימין לא פריך דפשיטא דערום

תורה אור השלם
1. או ככל אבן אשר נוסח דהבלא ראית ופול עליו קומת ודא לא אוב לו ולא מקפיד רחמי:
כמובר ליה כג ו אשיר יבא את רעוה כושר דהלב עיני ונראה עליו קומת ודא לא אוב לו ולא מקפיד רחמי:
2. ואשר יבא את רעוה כושר דהלב עיני ונראה עליו קומת ודא לא אוב לו ולא מקפיד רחמי:
3. ויהי דבר הרצח אשר יטש שקוה ויהי אשר יבא את רעוה בבלי דעת דודא לא שאל לו מהמל שלשט: דברים יט ד

הגהות הב"ח

(א) בפשטה ופטור טל טכסה שגא ושלחה ידה והחזיקה בטבושי אוני חייב על הברשת עד שיאה חתנין:

גליון הש"ס

רש"י ר"ח בקדים וחספן וכו' חזאי יעד. תמוה לי הא כיול לטעד שאלה קודס שספתחא שיה קטע ידו והסיוז טל מפשה טע ספיה בעיך קומא וחיג טכסה וי"ע ולמיש וספתחא כייך דף קטע פ"ח ד"ה אי לטסקתא ספתחא פטול לטעד הלוואה ובהל"ס טס דעומא פטול דמיכ או רואח פרט למוסא מיהא ספויא דהלכ: תוס' ד"ה כיישו וכו' ופירו' אין חיבה ב"ב פ"ג כדמנין כתימיות פ"ג דכרכוס כליכטא דנסיס ככתיב דלורימא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג (א) טס' אמר רב פסא עישרו: עיין שיטה מקובלת:

בושת אא"ב משום זילותא היינו דקתני קמן קטן בר בושת הוא אלא מאי משום זילותא וזילוחא אפילו שוטה נמי אמרי שוטה אין לך בושת גדולה מזו מכל מקום נפשוח מיהו דמשום זילותא הוא דא"ב משום כיוספא קטן בר כיוספא הוא כראמר רב פפא דמיכלמו ליה ומיכלם הכא נמי דמיכלמו ליה ומיכלם רב פפא אמר הכי קמבעיא ליה משום כיוספא דידיה הוא והא מיית ליה או דלמא משום בושת משפחה תא שמע חרש וקטן יש לו בושת שוטה אין לו בושת אי אמרת בשלמא משום בושת משפחה היינו דקתני קמן אלא אי אמרת משום כיוספא דידיה קמן בר בושת הוא אלא מאי משום בושת דבני משפחה אפי' שוטה נמי שוטה אין לך בושת גדולה מזו מ"מ נפשוח מיהו דמשום בושת משפחה דאי משום כיוספא קטן בר כיוספא הוא אמר רב פפא אין דמיכלמו ליה ומיכלם והתניא ר' אומר חרש יש לו בושת שוטה אין לו בושת קטן פעמים יש לו פעמים אין לו והא דמיכלמו ליה ומיכלם הא דמיכלמו ליה ולא מיכלם: המבייש את הסומא וכו': מתניתין דלא כר' יהודה דתניא ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת וכך היה ר' יהודה פוטר מחייבי גלויות ומחייבי מלקיות ומחייבי מיתות ב"ד מ"ט דר' יהודה גמר עיניך עיניך מעדים וזממין מה התם סומין לא אף הכא סומין לא מחייבי גלויות דתניא ויבלא ראות הפרט לסומא דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר לרבות את הסומא מ"ט דר' יהודה אמר ר' יאשר יבא את רעוה יתב לחטוב עצים ואפי' סומא כתב רחמנא בלא ראות למעוטי ור' מאיר כתב רחמנא בלא ראות למעוטי וכתב רחמנא בבלי דעת למעוטי הוי מעוטי אחר מעוטי ואין מעוטי אחר מעוטי אלא לרבות ור' יהודה ההוא בבלי דעת פרט למתכוין הוא דאתא חייבי מיתות ב"ד אתיא רוצח רוצח מחייבי גלויות חייבי מלקיות אתיא רשע רשע מחייבי מיתות בית דין תניא איך ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת וכן

דמיכלמו ליה ומיכלם: כשמוכרין לו נוסח ומלמין אותו כה מלגער: ערום בר בושת הוא. כתימיה. כיון דלון מקפיד לילן ערום כפיני בני אדם מי הו' בר בושת: כיוס המרחץ. בני אדם עומדים ערומים ואלן להם נוסח: כיישו יסן. כייס אדם יסן: וספ. ממוך שנתו ולא הכיר כשנתו עשעה לו זה מהו: כיוספא. תפיית פנים: יולופא. שזולול בו כפיני רכיס ואף על פי שחינו שם על לנו: וספניא. כניסוחא: דלא כרבי יהודה. דלמר קומא אין לו נוסח אס כייס כנירו פטור ומתימין קמי יסן שניש פטור וקומא לא תנא הכי ואלן קומא חייב: כעדים וזממין כמיכ (דברים יט) לא תמוס עיך עליו כבושח נמי כמיכ (שם כה) וקולתה את כפה לא תמוס עיך. עדים אי אפשר כזממין דבעיך ראהי דלס לא ראהי שקטע ידו של כנירו וסוף יעד: כלא ראות. משמע שהוא רואה במקום אחר וכאן היה בלא ראות: אסיא רואח רואח פסייני גלוס. כתימיה כמיכ (במדבר לה) לא תקחו טופס לנפש רואח ובגלות כמיכ (שם) לנוס שמה רואח: כמלקות כמיכ (דברים כה) אס כן הכות הרשע וכתימיה כמיכ (במדבר לה) אשר הוא רשע למוס:

מוסף רש"י

בלא ראות. משמע קמן ליה ראה. אמר ראה במקום אחר, פרט לסומא. אלוט וראה כסוס מקום (מכות י) שהיה כסוגי שלט וכו', וכן קאמר בלא ראות, וה שהיה לו ראות, יחילו רואח לו היה הרצח, וכלל דם סיקא כיוו ראות וכו' ראה (ויקרא יז: טז).

ישן שניש פטור משמע דלא מני להלן גולגים ועדים לא אף בני נוסח ליטערו וכו' אשה מוכח דפקולה לעדות ומייבט כבושת כדכתיב והחזיקה כבושויו אי"כ קומא נמי לא אחי וי"ל כיון דעיניך עיניך גמר אע"ג דעיניך אכית דין קאי סכרס הוא דלענין דבר התלו כרואי נמתה ג"ש: ואין מיעוט אחר מיעוט אלא דרבות. מיהו לא ליכתוב שום מיעוט וממילא אחרני וכן יש להקשות גבי און ריבוי אחר ריבוי אלא למעט: חייבי מלקיות פנין אתיא רשע רשע. כני יהודה דריש הכא ג"ש דרשע רשע וריבן לא פליגי אלא דלא פטרי קומא אפילו כחייבי גלויות ובחלח דני ממונות (פנהדרן דף ג: וסס ד"ה אהר) גבי דיני נפשות מחזירין למוס נמי אמר חייבי מלקיות מנין אתיא רשע רשע מניח נמי הכי כו' וקממא דגמרא דריש לה כפ"ק דמכות (דף ה:) גבי אין העדים וזממין נהרגים עד שיגמר הדין על פיסס והא דלמר כפרק קמא דטהרדרין (דף י:) מאז עטמא דרבי ישמעאל דלמר מכות ככ"ג אמר רבי אחי רשע רשע רבא אמר מלקות מחת מיתה עומדת לאו משום דלית ליה לריבא רשע רשע אלא משום דלא נריך דנמוך המלקות שמעו דהוי ככ"ג דמלקות מחת מיתה עומדת ככ"ג ולענין מחזירין למוס ואין מחזירין למוס לא שייך כל כך מלקות מחת מיתה עומדת דשמה כתימיה דוקא משום וספספו העדה והיילו לעדה וכן כפרק קמא דמכות (דף ה:) גבי משלשים כמזמן ואין משלשים כמכות דלמר מנא הני מילי אמר רבי אחי רשע רשע רבא אמר ענין כאשר זמס וליכא לאו משום